

Галицький коледж
імені В'ячеслава Чорновола

Циклова комісія суспільних дисциплін

*Україна починається з тебе!
В. Чорновіл*

КОНСПЕКТ ВІДКРИТОГО ЗАНЯТТЯ «Україна – 30-ть років незалежності: здобутки, втрати й виклики»

*група ВФ-21
викладачі: Рудик М.С., Лубкович Н.З.
з історії України та всесвітньої історії*

Тема: «Україна – 30-ть років незалежності: здобутки, втрати й виклики»

Навчальна мета:

- узагальнити й систематизувати знання студентів про здобутки, втрати, виклики української держави на шляху незалежності;
- поглибити знання студентів про державотворчі процеси в Україні;
продовжувати:
- виявляти особливості, тенденції й пріоритетні принципи розвитку української держави в умовах сьогодення;
- аналізувати участь України у світових процесах глобалізації та інтеграції;
- формувати знання студентів про утвердження в Україні демократії та проголошення незалежності.

Розвиваюча мета:

- активізувати пізнавальний інтерес студентів, щодо засадничих державотворчих процесів в Україні;
продовжувати розвивати:
- уміння логічно й аргументовано викладати навчальний матеріал;
- вміння аналізувати й порівнювати історичні події та процеси;
- вміння доводити й аргументувати власну думку;
- вміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки;
- розвивати комунікативні навички, вміння, уяву;
- навчати самостійно збирати, аналізувати інформацію з різноманітних джерел та критично її осмислювати.

Виховна мета: продовжувати формувати національну самосвідомість, почуття патріотизму, активну громадянську позицію, почуття гордості за приналежність до українського народу; відчуття особистої відповідальності за долю держави; формувати високі загально-людські цінності.

Формувати компетентності: інформаційні, соціальні, хронологічні, самоосвітні, мовленнєві, логічні.

Актуальність заняття: домагатися усвідомлення студентами своєї причетності щодо творення майбутнього України; формувати вміння робити власний вибір, реалізувати свої здібності та можливості.

Тип заняття: узагальнення й систематизація знань.

Форма: інтегроване заняття (інтегрується у всесвітню історію, політологію, соціологію, правознавство, літературу).

Методи й прийоми: бесіда, випереджувальні завдання, вільний обмін думками, міжпредметні зв'язки, елементи диспуту, використання матеріалів інтернет-сайтів, мультимедійні презентації, соціологічне опитування, анкетування, родинні реліквії, спогади учасників подій доби незалежності, елементи театрального дійства.

Матеріали та обладнання: Державні символи України (Державний прапор, Державний герб); Конституція України; Указ президента України №459/2020 Про відзначення 30-ї річниці незалежності України; карта України, підручники: Історія України (рівень стандарту): підруч. для 11 кл. загал. серед. освіти. О. В. Гісем, О. О. Мартинюк. Харків: Вид-во «Ранок», 2019; Історія України (рівень стандарту): підручник для 11 класу закладів загальної середньої освіти. В. С. Власов, С. В. Кульчицький. Київ: Літера ЛТД, 2019; Україна: 30 років на європейському шляху. Ю. Якименко [та ін.]. Український центр економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова, К.: Заповіт, 2021; Слово Майдан: публіц. видання. О. Виноградов. Київ, Видавництво Корбуш, 2014 р.; Тематичні інформаційні матеріали Українського інституту національної пам'яті, цикл наукових та публіцистичних статей Інтернет ресурсів присвячених 30 річчю незалежності, здобуткам, втратам, перспективам; 30 років незалежної України у 30 головних цифрах <https://www.bbc.com/ukrainian/features-58116662>; 30 подій, що сформували і зміцнили Незалежність України <https://www.radiosvoboda.org/a/podii-shcho-sformuvaly-i-zmitsnyly-nezalezhnist%CA%B9/31405953.html>; День незалежності. 30 цікавих фактів про державу і армію <https://armyinform.com.ua/2021/08/19/den-nezalezhnosti-ukrayiny-30-czikavyh-faktiv-pro-derzhavu-i-armiyu/>; Хроніка перших десяти років Незалежності в новинах і фото Укрінформу <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3292043-30-rokiv-nezaleznosti-pora-nadij-i-pasionariiv.html>; Що найбільше вражає іноземців в Україні та українців <https://www.bbc.com/ukrainian/features-40926943>; Українська демографія: що змінилося за 25 років https://www.bbc.com/ukrainian/society/2016/08/160801_ukraine_demography_az Чому я приїхав в Україну: п'ять історій від іноземців <https://inspired.com.ua/practice/people/chomu-ya-pryyihav-v-ukrayinu-p-yat-istorij-vid-inozemtsiv/>; Якою бачать Україну іноземці <https://tyzhden.ua/Society/37996> Як Україну бачать іноземці: Маленькі зарплати, розкішні ресторани та відсутність планів https://espresso.tv/article/2017/05/13/ukrayina_ochamy_inozemciv; Дороги, вареники та права жінок: іноземці про дивну Україну <https://platfor.ma/topics/people/inozemtsi-pro-ukrayinu/> «Є відчуття, що ми в Європі»: чому іноземці обирають для життя Україну? <https://www.radiosvoboda.org/a/29107213.html>, відеоролики «Я Україна», «ДНК України» (перформанс до дня незалежності), цикл статей української преси присвячені незалежності України; матеріали телевізійних політичних проєктів («Історична правда» В. Кіпіані, День в історії, проєкт В'ятровича «Революція гідності і цінностей: як Євромайдан змінив Україну» серія 10. ...). мультимедійна презентація, тематичні газети, музичний супровід перформансу

«ДНК України та українців» автор Ігор Янчук; Океан Ельзи «Мить»; Іван Попович «Емігрантська».

Основні поняття і терміни: державотворчість, незалежність, суверенітет, Декларація про державний суверенітет, Акт проголошення незалежності, Революція на граніті, Помаранчева революція, Євромайдан, Революція Гідності, Небесна Сотня, агресія, АТО/ООС, інтеграція, глобалізація, НАТО, ЄС, гібридна війна.

Структура заняття

План.

1. 30 років Незалежності – тисячоліття державності.
2. Основні віхи відродження й утвердження незалежності України.
3. Здобутки, втрати і виклики сучасної України.
4. Майбутнє України очима сучасників.

Хід заняття

Викладач 1. Вступне слово *(на фоні музики)*

В житті кожного країни є події, які виражають дух народу, символізують його славне минуле, сьогодення і майбутнє. Однією з таких подій є відзначення Незалежності.

За час, що минув від серпня 1991 року невідомо змінилася наша держава, світ, люди, змінився кожен із нас.

30-ти річчя незалежності – привід не лише для святкування, але й для глибинної, змістовної розмови про найвеличнішу подію сьогодення. Саме цій події й присвячене незвичайне наше заняття. На ньому ми спробуємо поєднати історію України, всесвітню історію, політологію, соціологію, літературу, правознавство, і навіть, частково, театральне мистецтво.

На занятті ви зможете бути не лише слухачами, а й проявити себе, істориками-дослідниками, соціологами, політологами, політичними експертами, аналітиками, та спробуєте себе в ролі акторів.

Тому чекаємо від вас креативних думок, ідей та сподіваємось на плідну співпрацю.

А ви думали, що Україна так просто.

Україна – це супер.

Україна – це ексклюзив.

*По ній пройшли всі қатқи історії.
На ній відпрацьовані всі види випробувань.
Вона загартована найвищим гартom.
В умовах сучасного світу їй **немає ціни.**
Ліна Костенко*

Заставка: <https://www.youtube.com/watch?v=ZUa8DhULDv8>

(Колаж До 30 річчя незалежності, спецпроект 34 канал (початок)).

Звучить музика із перформансу «ДНК України та українців», автор Ігор Янчук
<https://www.youtube.com/watch?v=WiZDik18hnc>

На фоні мелодії музики

Читець 1

Україна, зіткана Богом, хліборобськими руками й душами предків та нинішніх поколінь із щоденних молитов, праці, рідного слова, пшеничного колосу й віковичної боротьби за волю.

Читець 2

Тут, на прадавній землі, ми народилися й живемо, тут живуть наші батьки, тут жили наші пращурі, тут через віки житимуть наші діти онуки і правнуки.

Читець 1

Майбутнє кожного народу, кожного із нас, українців, визначає ДНК, код ДНК.

Читець 2

Він у нашій історії, наших традиціях, музиці, у нашій пам'яті, у тисячолітній боротьбі за свободу, за самостійну державу, підвалини якої сягають Руси-України.

Читець 1

882 рік (демонструється уривок з відео «ДНК України» без слів (іде дівчинка)) ми у стольному граді Києві. (продовжує репліку відео від Легендарна княгиня Ольга.... до слів «нащадки славетних князів продовжують перемагати»).

*«Ми унікальна нація.
У нас хліборобів морили голодом.
Режисери ставили спектаклі у концтаборах,
Поетів заковували у вічну мерзлоту.
У кого ще є атомний саркофаг? А у нас є.
Ліна Костенко*

Продовжує звучить тиха музика... (із перформансу «ДНК України та українців»)

Читець 3

Століття бездержавності принесли нашому народу неймовірні втрати. Татарські орди залишали після себе згарища, топтали землю чоботи московських, польських, німецьких, більшовицьких окупантів.

Читець 4

Україну роздирали, людей змушували до рабської праці. Знищували у таборах та психіатричних лікарнях. Страшний – 32-й. Геноцид забрав мільйони безвинних людських життів.

Читець 3

Чорнобильська катастрофа. Ліквідатори, котрі голіруч ведуть боротьбу із смертельним атомом, стають безстрашними Героями.

Читець 4

Державний терор, депортації, війни – це тернистий шлях до незалежності.

Викладач 1

1991-й. Україна вкотре стала із колін, відбулася як самостійна суверенна держава. Осмислюючи цю величну знакову подію, ми подумки повертаємося до попередніх етапів історії.

Перед вами тисячолітній спадок історії, який Україна увібрала з минулих часів творячи власну державу.

(на екрані висвітлюються окремі етапи в історії державотворення та спадок який увібрала Україна «30 років незалежності – тисячоліття державності»)

Викладач 2

91-й рік і справді знаковий, переломний рік в долі українського народу. Золотими літерами вкарбовані в літопис України події серпня-грудня 1991 року.

Це початок новітньої доби України, доби складної й суперечливої, доби відродження й утвердження державності.

(На екрані демонстрація фрагменту відеоролика «Я – Україна»
<https://www.youtube.com/watch?v=NaOeFmErXKE&t=18s>)

Викладач 1.

Про Україну, про її здобутки, втрати й виклики, про те чим гордимися і що нас болить, про імперські амбіції Росії щодо України й реакцію світової спільноти на ці події, про боротьбу за збереження цілісності України, про її нескорених героїв ми сьогодні поведемо мову. Про те якою хочемо бачити Україну в майбутньому і як це залежить від вас молодих.

Викладач 2.

Отож, до вашої уваги тема сьогоднішнього заняття: «Україна – 30-ть років незалежності: здобутки, втрати й виклики»

Кажуть, що велике бачиться на відстані. Нині з висоти 30-ти річної давності, ми разом з вами постарасмося пройти й усвідомити велич подій, що змінили долю України.

Все своє життя я живу в Україні разом з нею зростала, навчалася, переживала злети і падіння.

30 років:

це час зрілості людини і держави,

це час коли ми пригадуємо наш шлях і спробуємо сьогодні дати відповідь на запитання:

А, що ж далі?

Яку державу ми будуємо?

До чого прагнемо?

Які виклики підстерігають нас?

Сьогоднішня наша розмова – це особистий виклик для нас, але водночас і для вас, молодих.

Сьогоднішнє заняття незвичне для вас, оскільки це заняття роздуми і спогади про події, які вплинули на життя кожного українця.

Але, це не тільки спогади та роздуми про минуле. Ми хочемо сьогодні разом звами усвідомити сучасне та сформулювати думку про майбутнє. Про те якою ви хочете бачити Україну для себе, для своїх дітей, для своїх онуків.

У кожної людини своя правда, але водночас правда є одна.

Викладач 1.

Тож запрошуємо вас до подорожі 30-річною історією України.

(На екрані демонструються «Топ 30 подій, що творили незалежність сучасної України» <https://vchasnoua.com/articles/70159-30-rokiv-nezalezhnosti-top-30-podii-shcho-tvoryly-istoriiu-suchasnoi-ukrainy>)

Викладач 1.

Ми не ставимо за мету осмислити всі події дорогою в 30 років, але хочемо разом з вами осмислити найбільш вагомі, переломні події, які:

- формували українську націю;
- громадянське суспільство;
- утверджували демократичний шлях України;
- гартували кожного із нас;
- викликали подив чи тривогу світової спільноти.

Одними з таких подій було проголошення Декларації про державний суверенітет та Акта проголошення незалежності України.

(Демонстрація фрагменту відео «Проголошення Декларації про державний суверенітет» <https://www.radiosvoboda.org/a/podii-shcho-sformuvaly-i-zmitsnyly-nezalezhnist%CA%B9/31405953.html> у поєднанні з фрагментом виступу В. Чорновола)

Питання для обговорення із студентами:

1. В якому історичному контексті відбулася ця визначна подія?
2. Чи виглядала вона тоді визначною?

Відповідь аргументуйте.

Викладач 1. (підведення підсумків бесіди)

Прийняття Декларації про державний суверенітет України підтвердило неминучість розпаду комуністичної тоталітарної імперії. Ухвалення цього документа стало ключовим кроком для відновлення історичної справедливості, відродження української державності як втілення ідеї соборності українського народу та його земель.

Викладач 2.

Незалежність 91-й не можна розглядати у відриві від більш глобальних процесів, що тривали тоді у світі. Радянський Союз очевидно програвав холодну війну, його очільники прагнули зберегти обличчя та врятувати імперію, втім борсаючись у трясовині вони лише прискорювали кінець.

Питання для обговорення із студентами:

1. Висловіть свою думку, щодо шляху, який пройшов український народ від Декларації про державний суверенітет (16 липня) до проголошення незалежності.

(акцентувати увагу на створенні самостійної держави на віковичному прагненні народу України до свободи і власної державності)

(Демонстрація фрагменту відео «Акт проголошення незалежності України».
<https://www.youtube.com/watch?v=wLQzEIJMG6A&t=6s> BBC.
<https://www.youtube.com/watch?v=n1ZcvWr79NE>).

Викладач 1.

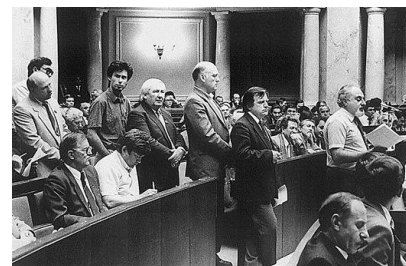
Сьогодні нагода згадати тих, завдяки кому Україна відбулася як незалежна держава. Це не просто громадські діячі чи політики. Це еліта української нації, державники. На передньому плані лідер Народного Руху, Герой України В. Чорновіл, ім'я якого носить наш коледж. Багаторазові депутати парламенту, українці за коренем та духом Іван Заєць, Іван Плющ, Степан Хмара, Левко Лук'яненко, Ігор Юхновський та ін.

Це вони проголосили доленосний документ для України, який було підтверджено волею українського народу на всеукраїнському референдумі тридцять річницю якого Україна відзначила 1 грудня 2021 року.

Під час перебування в Києві 10 червня 1990 року, зокрема, після виступу в залі Верховної Ради УРСР вона на запитання одного з опозиційних депутатів, чи з'явиться колись у Лондоні українське посольство, відповіла: **«Ми з Каліфорнією дипломатичних стосунків не наводимо»**. Прикро було почути з її вуст ці слова. Але такою була тогочасна політична реальність, а ще – очевидні намагання Тетчер підтримати Горбачова та його курс.

Однак часи змінювалися. Причому дуже стрімко. Вже трохи більше як через місяць після згаданого виступу британського прем'єра була прийнята Декларація про державний суверенітет України, а менш як через два роки в Лондоні було відкрито Посольство незалежної України.

Вже 2 грудня Україну як суверенну державу

2 грудня – Канада і Польща,

3 грудня – Угорщина,

4 грудня – Латвія і Литва,

5 грудня – Російська Федерація, Аргентина, Болгарія і так далі.

25 грудня – США

Загалом до кінця місяця 79 держав.

Усього за рік після референдуму про незалежність у грудні 1991 року дипломатичні відносини були встановлені із 110 країнами.

Викладач 1.

Питання для обговорення за участю студентів-експертів:

1. Чи задумувалися ви у чому причина такої високої активності під час голосування на всеукраїнському референдумі?

2. Наскільки був свідомим вибір громадян України?

3. Проголошення Укр

Експерт 1 *Визнання України світовою спільнотою свідчив про те, що держави розглядали незалежну України як фактор стабільності на теренах колишнього РС, Європи й Світу...*

Експерт 2 *Вагоме значення у визнанні незалежної України мало те, що Україна обрала цивілізований, мирний шлях побудови суверенної держави...*

Експерт 3 *Як на мене, бажання бути собою, поважати свої традиції, розмовляти рідною мовою, самостійно господарювати на своїй землі – мотивувало українців голосувати за незалежність 30 років тому...*

Експерт 4 *Я народилася після здобуття незалежності. Я не знаю іншого життя. Я сприймаю незалежність, як дань, яка була завжди. Для мене – це*

велика цінність, яку про те в мене ніколи не забирали і яка відкриває мені дорогу в майбутнє...

Викладач 2.

Не можна оминати увагою найвеличнішу подію в історії державотворення – прийняття Основного Закону. Цій доленосній події передували шість років важкої праці, криз, консультацій, домовленостей. Схвалення Основного закону стало точкою відліку нової епохи.

(Студентам пропонується переглянути відео «День в історії» Прийняття Конституції України <https://www.youtube.com/watch?v=9a1FqOibPfk>)

Викладач 2

Нехай же Конституція України – головний підручник життя громадянина та правил поведінки Держави – стане дороговказом вам, молодим, на шляху до успішної України.

Викладач 1

Кожен крок України – це крок до відродження й утвердження її, як суверенної демократичної держави.

Це постійна боротьба за її збереження, це боротьба із внутрішніми і зовнішніми силами, які готові зруйнувати незалежність України.

(Перегляд студентами слайдів «Революція на граніті»).

Викладач 1

Знаковою подією на шляху відродження незалежності, стало студентське голодування, відоме як Революція на Граніті. Бунтом молодих – назвуть згодом цю подію. Адже її творили не політики, а студенти, ваші ровесники. Це був перший безкровний політичний протест, під час якого молоді люди заявили про своє бажання жити у вільній державі.

Молодіжний рух активізував суспільство та призвів до пробудження національної свідомості, подальшим проявом якого стала **Помаранчева Революція та Революція Гідності**.

Викладач 2

22 листопада 2004 року в Україні відбулася одна з найрезонансніших політичних подій в історії сучасної України, що завдяки обраній символіці дістала назву Помаранчевої революції. Причиною для масштабних протестів українців у листопаді 2004 року стала фальсифікація результатів президентських виборів, в результаті чого переміг кандидат від влади, тодішній прем'єр-міністр Віктор Янукович.

Прихильники Віктора Ющенка основного кандидата від опозиції – зуміли вперше в історії України відстояти результат виборів і в судовому порядку

довести факти фальсифікацій. Верховний суд призначив проведення повторних виборів 2-го туру, який у народі охрестили «третім туром». У ході повторного голосування 26 грудня 2004 року Віктор Ющенко таки здобув перемогу та став третім президентом України.

Студентам пропонується переглянути відео «20 секунд про Помаранчеву революцію»

Викладач 2

Дві революції на відстані у десять років. Розпочалися в один і той самий місяць, проти одного і того ж режиму та державного лідера. *(Викладач веде мову про те як сприйняли події Революції у світі).*

Помаранчева революція зламала багато стереотипів, щодо України та українців у Світовому співтоваристві.

Європа та світ нарешті подивилися на український народ, як на активних, дієвих, відповідальних за свою долю громадян.

Одним із головних наслідків Помаранчевої революції було радикальне розходження у поглядах України і Росії.

Ми маємо не лише різну історичну пам'ять а й йдемо різними шляхами розвитку. Здається сьогодні ми дійшли до тієї точки, після якої зворотної дороги вже немає.

На думку російських політологів, той факт, що Єльцин погодився на самостійність України у далекому 1991 р., свідчить про те, що він і його команда одностайно були твердо переконані, що рано чи пізно Україна повернеться до Росії і то на колінах.

Викладач 1

Помаранчева революція відкрила нову сторінку української незалежності, зламала багато стереотипів про Україну, про її народ, про менталітет.

(Демонструється фотоколаж із стендів Музею національної слави про участь студентів й викладачів Галицького коледжу імені В'ячеслава Чорновола у Помаранчевій революції)

Викладач 1

Відрадно, що саме тоді у дні Помаранчевої революції проявили високу громадянську позицію студенти і викладачі Галицького коледжу. Ми були активними учасниками протестних акцій не тільки на головній площі Тернополя чи Майдані Незалежності у Києві. Ми відстоювали конституційне право вибору громадян і на Сході України у складі дільничних виборчих комісій, працюючи спостерігачами.

Завдяки десанту із Західної України проросійським силам не вдалося взяти реванш. До влади прийшла демократична опозиція очолювана В. Ющенком та Ю. Тимошенко.

Сьогодні про цю подію ми майже забули: у когось ностальгія, у когось гірке розчарування.

До слова запрошується учасник Помаранчевої революції, який розповів студентам про ці події, про своє перебування на Сході України (працюючи у складі дільничних виборчих комісій) і про те який слід ця подія залишила в його душі.

Викладач 2 пропонує студентам ознайомитися з оцінкою Помаранчевої революції очима Української діаспори та іноземців (*перегляд відеосюжету «Помаранчева революція в Америці як це було»*).

Питання для обговорення:

«Помаранчева революція»: для вас це гордість чи сором!? Висловіть свою позицію.

До слова запрошуються політичні аналітики:

Політолог 1. Не можна однозначно оцінити цю подію. Найголовніше – вона відкрила Україну світові, а президент Ющенко попри нерішучість чимало зробив для пробудження української ідентичності, відродження мови, традицій, української культури.

Аналітик 1. Помаранчева Революція заклала підвалини громадянського суспільства. Сприяла росту іміджу України у світі. Зусиллями Ющенко було повернуто історичну правду – вперше на державному рівні визнано Голодомор геноцидом українського народу.

Аналітик 2. Наша політична еліта виявилася неспроможна повести народ. Великим сподіванням не судилося збутися. Ніхто за злочини не був покараний. Єдність «прогресивних сил» була нетривкою. Ефективних реформ не відбулося. Вважаю, ще не настав час дати справедливую оцінку цій події, але вірю, що історики, дослідники напишуть правду про цю величну подію.

Викладач 2.

Жоден лідер не надихав українців так як Ющенко, саме тоді було престижно:

- думати як українці;
- гордитися українським;

- бути українцем.

Викладач 1.

Піком протистояння між проросійськими та демократичними силами на шляху утвердження української державності були події Євромайдану та Революції Гідності.

З моменту виходу сотень тисяч людей на українські вулиці все змінилося – студентський виступ за європейські цінності перетворився на революцію, яка триває останні 7,5 років.

(Демонструється фрагмент відео з проекту В'ятровича «Революція гідності і цінностей: як Євромайдан змінив Україну» серія 10. (від слів ...дзвонів собору до примарних надій) <https://www.youtube.com/watch?v=J-9MZWWAz8&t=122s>)

Викладач 1.

Тоді на Майдані 2013-2014 років українська незалежність окропилася кров'ю героїв, які віддали своє життя за свободу.

Так розпочався відлік «Небесної Сотні». Ряди Небесної Сотні поповнили і наші земляки. *(Під звук хронометра студентка зачитує прізвища наших земляків – Героїв Небесної Сотні. Фото і прізвище відображаються на екрані).*

Викладач 2.

Знайомить студентів із реакцією світової спільноти на розстріли на майдані.

Світова спільнота була вкрай стурбована подіями на Майдані. Ось, що скажуть з цього приводу лідери світу:

Міністр закордонних справ Франції, Лоран Фаб'юс, заявив 18 лютого, що єдиний шлях політичного вирішення кризи – той, який відповідатиме прагненням українського народу.

Посол США Джефрі Пайет наголосив, що особиста відповідальність за перебіг подій лежить на президенті Вікторі Януковичу.

Генеральний секретар НАТО Андерс Фог Расмуссен висловив стурбованість поверненням до насильства в Україні та повідомленнями про смерті в Києві і закликав всі сторони утриматися від насильства.

Глава МЗС Польщі, Радослав Сікорський, заявив, що українська влада і президент Віктор Янукович несуть відповідальність за прийняття рішення грубого силового розгону Майдану.

Розслідувати злочини та притягнути до відповідальності причетних до розстрілів на Майдані у 2014 році – закликають в Європейському союзі. Про це йдеться в заяві речника голови європейської дипломатії Жозепа Бореля.

Викладач 1.

Викладач пропонує студентам висловити своє ставлення до подій Революції Гідності, викладені у творах-есе «Революція Гідності – подвиг героїв чи марно втрачені життя!?».

(На екрані демонструються витяги випереджального завдання)

Викладач 1.

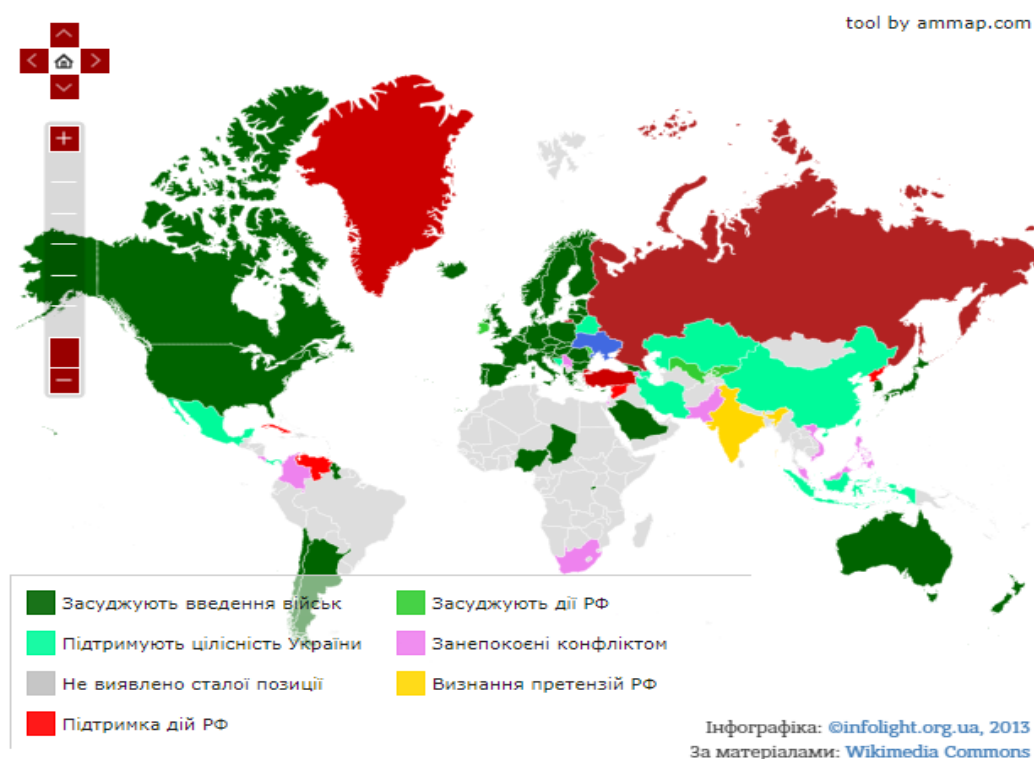
Узагальнює думки студентів, які очима очевидців подивилися на події революції та вказує на те, що Революція Гідності залишила глибокий і незабутній слід в історії. Її ідеали, надії і рішення змінили нашу ментальність, розпочали і продовжують формувати нашу політичну ідентичність, проте боротьба триває.

Нам важко сьогодні зрозуміти, що спонукало молодих людей, не задумуючись, прямо з майдану йти на фронт захищати свою батьківщину у війні з Російської Федерацією.

(У форматі театрального дійства студенти відтворюють події війни на Сході України на фоні пісні Океана Ельзи «Мить»)

Викладач 2.

Нажаль попри всі зусилля України й міжнародного співтовариства припинити війну на Сході не вдається. Збройна агресія триває. Кількість жертв як серед військових та цивільних дедалі більше зростає.

(На екрані демонструється інфографіка «Ставлення держав світу до агресії Росії проти України. Викладач дає короткий коментар за даними інфографіки (<http://infolight.org.ua/content/reakciya-krayin-svitu-na-viysvkovu-agresiyu-rf-v-ukrayini>)

Викладач 2.

Світова спільнота у своїй більшості засудила силове втручання в Україну. Свою позицію висловили майже усі впливові країни світу, а також велика сімка.

Серед країн світу підтримують військову інтервенцію Росії на території України лише диктаторські режими Сирії, Венесуели, Куби та Північної Кореї. Майже усі європейські країни, розцінюють агресію РФ, як військове втручання, лише Сербія та Косово висловили занепокоєння конфліктом.

Колишні радянські республіки центральної Азії Узбекистан та Киргизія засуджують дії Росії, а держави-члени Митного союзу Білорусія та Казахстан виступають за цілісність кордонів України.

Викладач 1.

Незважаючи на всі виклики, проблеми, війну – Україна утверджується як суверенна держава. За 30-ть років Вона багато раз вражала нас своїми здобутками та досягненнями в спорті, культурі, науці, техніці, економіці тощо.

(На екрані демонструються «Здобутки України за роки незалежності». (Матеріал зібрано та узагальнено студентами-дослідниками з інформаційних порталів мережі Інтернет)).

Студент-дослідники 1

Українці гідно показали себе на Олімпійських іграх. Яна Клочкова – українська плавчиня принесла Україні чотири золоті та одну срібну медаль; а Андрій Шевченко здобув «Золотий м'яч», ставши найкращим футболістом Європи. У 2012 році Україна та Польща прийняли футбольний чемпіонат «Євро-2012».

Вперше в історії незалежної України Руслана Лежичко та Джамала стали переможцями пісенного конкурсу Євробачення.

Згодом, у 2017 році Україна отримала без віз, стала на шлях цифрових технологій. Роком стартапів в Україні став саме 2018. Розвиток швидкісного інтернету скоріше за все й став причиною формування покоління сучасної молоді, які пов'язали своє майбутнє з програмуванням. Крім того, українці взяли за науку і почали створювати круті стартапи, які підкорюють міжнародні ринки – папір з опалого листя, кавові окуляри, електробайки. За часів незалежності Україна змогла створити багато

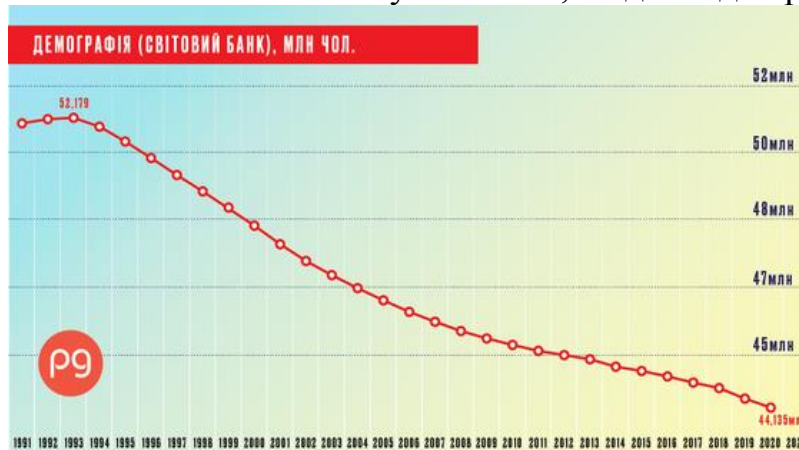
гучних стартапів: ReFace, Ring, Genesis, GitLab, DMarket, People.ai, Grammarly, MacPaw, DepositPhotos тощо.

Грандіозним здобутком для України став перший комерційний політ найпотужнішого у світі літака Ан-225 “Мрія”. За роки незалежності українці побували в космосі.

У 2013-2014 роках ми довели, що вміємо відстоювати свої права і свободи, сформувався громадянське суспільство, яке двічі постало проти несправедливості і свавілля держави у 2004 і 2013-2014 роках. За ці роки українці навчилися поважати свою мову, по-справжньому – підтримувати українське; та чи не найбільшим здобутком України за 30-ть років є НЕЗАЛЕЖНІСТЬ, ВОЛЯ ТА СВОБОДА.

Викладач 2.

Попри значні здобутки незалежна Україна зазнала і значних втрат, зустрілася з численними проблемами і викликами. Українці в масі своїй залишилися бідними і неосвіченими людьми з психологією раба. Головною проблемою країни є катастрофічний брак людей з модерним мисленням здатних створювати нове. Змінилося суспільство, люди не довіряють один одному.

Діаграма «Демографічні втрати України за 30-ть років незалежності» (Короткий коментар викладача 2)

Викладач 2.

Та чи не найбільшою втратою для нашої держави є різке скорочення населення. Станом на 1991 рік згідно з інформацією Світового банку, населення України становило 52 млн осіб, а станом на 2020 скоротилося до 44 млн.

Окрім природних чинників, на зменшення кількості українців також впливає міграційний рух. За підрахунками Департаменту з народонаселення ООН, кількість емігрантів з України у 2019 рік майже досягла 6 млн осіб. Як не прикро, але сьогодні українців у світі називають нацією мігрантів.

(На екрані демонструються слайди «Втрати України за роки незалежності». (Матеріал зібрано та узагальнено студентами-дослідниками з інформаційних порталів мережі Інтернет))

Студент-дослідники 2

Україна за 30-ть років стала країною з одним з найвищим показників смертності і бідності в Європі.

Внаслідок війни на Сході України держава втратила майже половину банківської системи, суттєві активи у промисловості та життя своїх громадян.

Втрати для економіки від агресії на Донбасі оцінюються у більш ніж 50 мільярдів доларів, і це лише за 2014-2018 роки, а прямі матеріальні втрати від анексії Криму 135 мільярдів.

Через військові дії, які відбуваються на тимчасово окупованій території Донбасу, російсько-окупаційні війська руйнують інфраструктуру, порушуючи екологічну рівновагу, що призводить до небезпечних змін стану довкілля на території, де проживало понад 5 млн осіб.

До того ж чимало гасел з якими стояв Майдан не виконано, непокарані ті хто вбивав майдан, не покарані «тітушки» і ті хто віддавав злочинні накази.

Досі, належним чином не працює правосуддя, процвітає корупція, дедалі глибшою стає прірва, що відділяє багатих від бідних.

Чи не найактуальнішою проблемою сьогодення для України і світу в цілому є пандемія коронавірусу Covid-19. З березня 2020 року Україна оголосила про перший підтверджений випадок. За час пандемії, яка триває по сьогодні, в Україні змінювалися карантинні обмеження та вводилися нові правила. Зараз у нас діє адаптивний карантин, який визначає суворість карантину в окремій області згідно з рівнем захворюваності.

Та найголовніше те, що за 30-ть років незалежності ми так і не змогли створити цивілізовану європейську модерну державу, яка стала б суб'єктом, а не об'єктом світової політики. Для нас, молодих, важливий досвід всіх попередніх втрат і помилок, щоб не повторювати їх в майбутньому.

Викладач 1.

В контексті даного проєкту нам важливо було почути думки студентів, колег-викладачів, з приводу незалежності України.

- Чи відчують вони себе незалежними?
- Які можливості дала їм незалежність?
- Якими цінностями вони живуть, які події для них є знаковими та, що вони роблять для України щодня?

Саме на такі питання анкети респондентам було запропоновано дати відповідь.

Команда студентів-соціологів поспілкувавшись з респондентами та провівши анкетування підготували відеопроєкт та діаграми за результатами опитування.

(Демонстрація підготовлених матеріалів та їх коментар студентами-соціологами).

Викладач 1.

Загроз нашій незалежності сьогодні більше ніж на початку 90-х років. Вже третій рік Україна живе в умовах нечуваного популістського експерименту. Що ж, принаймні тут ми перебуваємо у світовому тренді.

Саме злиття Зеленського з його екранним героєм Голобородьком став вирішальним чинником на президентських виборах 2019 року.

У популярному українському серіалі «Слуга народу» має місце епізод, де Василь Голобородько марить. Над його неспокійним сном чатують античні мудреці Геродот і Плутарх. Ось їхня розмова:

- Хвилюється хлопець. Ціла країна на нього звалилася.
- Радіти треба. На три покоління вперед життя вдалося.
- Так він же чесний. Хоче служити країні, зробити її кращою. Реформатор.
- Слухай, а що при соціалізмі погано жилося? Якщо вже міняти, то на самодержця. Цар сам у себе красти не буде.

Саме у цьому вигаданому для кіно діалозі – відображається колективне підсвідоме сучасного українського популізму.

Студентам пропонується переглянути на екрані нарізку відео «Популізм в українській владі»

Викладач 1.

Однією з найбільших загроз є війна на Сході. Росія не хоче миритися з євроатлантичними прагненнями України, погрожує ескалацією збройного конфлікту. Чи зважиться Росія на вторгнення в Україну? Де це може статися? Чи може спровокувати війну денонсація Україною Мінських угод – саме ці виклики постали перед Україною сьогодні.

Викладач 2. *(Коментує таблицю з діаграмами: «6 років від початку війни на Донбасі»)*

За останніми даними управління Верховного комісара ООН з прав людини (УВКПЛ ООН) за весь період конфлікту, з 14 квітня 2014 року до 31 березня 2020 року жертвами військового конфлікту стали близько **41-44 тисячі осіб**.

Точну кількість загиблих підрахувати неможливо. За 6 років війни загинуло від 13 до 13,2 тисячі осіб, з них близько 4 тисячі 100 українських військовослужбовців та 5 тисяч 650 членів озброєних груп.

УВКПЛ ООН зафіксувало **3 тисячі 55 випадків загибелі цивільних осіб**.

До сумного списку загиблих цивільних увійшли 298 пасажирів та екіпаж «Боїнга» рейсу МН17 «Малайзійських авіаліній», який був збитий російською ракетою «Бук» 17 липня 2014 року в небі над Донбасом на шляху від Амстердама до Куала-Лумпура.

Люди гинули від масованих обстрілів із забороненої зброї, а також від стрілецької зброї чи підривалися на протипіхотних та протитанкових мінах, розтяжках, або внаслідок детонації вибухонебезпечних залишків війни. За 6 років на мінах та інших вибухових пристроях підірвалися 329 цивільних осіб. Від війни довелося втікати приблизно 2 мільйонам осіб, серед них майже 1,5 млн українців перебралися жити до інших регіонів України.

Викладач 1

Сьогодні з висоти 30-ти річної давності нам хочеться поміркувати чи про таку Україну ми мріяли, та ті хто її здобував. Якою хочемо бачити її в майбутньому для своїх дітей та онуків. Постараймося спрогнозувати події довжиною в 100 років.

Студентам пропонується стати свідками одного інтерв'ю з уявного майбутнього.

Дослідник з майбутнього (далі Д:): Отже, панове, пропоную почати розмову. Ми сьогодні зібрались тут щоб обговорити незалежність України. Як і чим живе українська держава у вашому історичному вимірі.

Респондент з 1991(далі 1991): Шановний опоненте у 3021 році зникли історичні архіви про минуле України?

Респондент з 2021(далі 2021): І Державна служба статистики припинила своє існування?

Д: На щастя, ні. Всі необхідні дані – будуть у вільному доступі.

2021: Це як мемуари, але в режимі онлайн?

Д: Саме так. Мені необхідні ваші особисті враження. Друга складова новітнього підходу – формування позитивного наративу про нашу країну.

1991: Наративу?

2021: Можна українською, будь ласка?

Д: Іншими словами, позитивні розповіді, історії про Україну.

1991: І навіщо на них наголошувати?

Д: Дозвольте вас запитати. Які новини ви чули на телебаченні останнім часом?

1991: Дефіцит, економічна криза, конфлікти, пов'язані з розпадом СРСР. Одним словом, нестабільність, хаос, невизначеність...

2021: Із 2020 року я взагалі рідко коли чую позитивні новини. Набір стандартний: пандемія, криза, бідність, війна. Сьогодні телебачення досі залишається основним джерелом новин для українців.

Д: Питання в тому, чи справді наша реальність складається лише з негативних подій, чи ж нас обдурює власне сприйняття цих подій?

1991: Навряд чи все навколо сповнене негативом. Зрештою, я 1 грудня віддала свій голос із надією на краще...

2021: Позитивні новини, безумовно, теж є. Але вони гірше запам'ятовуються.

Д: Ви маєте рацію.

1991: І ви хочете переконати аудиторію, що негативні наративи не відповідають дійсності?

2021: І тільки позитивні історії мають право на існування?

Д: Не зовсім. Навпаки, негативні події не можна ігнорувати, оскільки про них постійно говорять усюди. Нам потрібно дати людям альтернативу. Надію.

1991: Добре, давайте спробуємо побудувати цей ваш...наратив.

2021: Це гарна ідея. Негативні новини дуже втомлюють.

Д: Тоді почнемо, вас не хвилює невизначеність?

1991: Тобто?

Д: Недостатньо досвіду управління незалежною державою та ринковою економікою...

1991: Це все так. Але, бачите, у 1991 році ми попри невизначеність маємо надію.

Д: Добре. А ви як вважаєте? Економіка зросла в 2021 році у порівнянні з 1991 роком?

2021: Гадаю, що так, зросла. Звісно, на тлі пандемії можна очікувати падіння....

1991: Пандемії?

2021: Довга історія.

Д: Вас влаштовує розмір пенсії в 1991 році?

1991: Ні. Зовсім ні. Я скоріше сказала б, що не знаю іншої системи. А який стан справ із пенсіями в 3021 році?

Д: Скажімо так, ми близькі до відкриття, що дозволить прибрати саму причину, через яку люди виходять на пенсію.

2021: Невже безсмертя?

Д: Мабуть, я сказала занадто багато. Переходимо до наступного питання... З якими країнами, на вашу думку, Україна має розвивати економічні відносини?

1991: Багатовекторна політика – ось наш шлях.

2021: Я не проти збалансованих відносин з усіма регіонами. Однак, зі зрозумілих причин, наразі ми не можемо співпрацювати з Росією і тим більше знову потрапити до неї у залежність, навіть за умови зміни влади...

1991: Росії? А чому ж ви віддалилися від неї?

2021: Якщо коротко, то «дружелюбний сусід» виявився не надто дружелюбним...

Д: Ви зараз розмовляєте українською?

1991: Звісно.

Д: Ви і вдома нею користуєтесь?

1991: Щиро кажучи, ні, звикла до російської в побуті. Проте коли мене запрошують на інтерв'ю, та ще й із гостем з майбутнього, я намагаюся розмовляти державною мовою.

Д: Цікаво. Чи погодилися би ви надати російській мові статус офіційної?

1991: На це питання я одразу не відповім... Думаю, це не зашкодить. Зрештою, не збираємося ж ми воювати з росіянами.

2021: Взагалі-то...

Д: У 2021 році панує інша думка?

2021: Використання української мови зростає – це незаперечний факт. У публічній сфері це особливо помітно. У побуті українська мова теж стає популярнішою, але не так швидко, як хотілося б.

Д: А розмовляєте вдома ви...

2021: Переважно українською. Перевчилась кілька років тому.

Д: Тобто це світоглядний вибір?

2021: Війна з Росією вплинула на мене та моє оточення. Я все частіше приходжу до думки, що українська мова – це складова нашої незалежності.

Д: Скажіть, будь ласка, на якій вулиці ви живете?

1991: На Червоногвардійській.

Д: І що ви думаєте з цього приводу?

1991: Не розумію питання...

Д: Вулицю, вочевидь, назвали на честь Червоної гвардії, збройного формування більшовиків. Як би більшовики поставилися до проголошення незалежності України?

1991: Не зовсім розумію, до чого ви ведете. При більшовиках була створена Радянська Україна.

Д: Так, але йдеться не про радянську «незалежність» України, а про Україну, незалежну від Росії. Чи змирилися би комуністи з такою ідеєю?

1991: Певно, що ні. Прибічників такої незалежності в моїх шкільних підручниках називали «буржуазними націоналістами»...

Д: Пам'ятаєте цей бюлетень?

БЮ Л Е Т Е Н Ь
для голосування на всеукраїнському референдумі
А К Т
ПРОГолошення НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

Виходячи із смертельної небезпеки, яка навісила була над Україною в зв'язку з державним переворотом в СРСР 19 серпня 1991 року,
— продовжуючи тисячолітню традицію державотворення в Україні,
— відстоюючи право на самоопівнення, передбаченого Статутом ООН та іншими міжнародно-правовими документами,
— здійснюючи Декларацію про державний суверенітет України, Верховна Рада Української Радянської Соціалістичної Республіки урочисто

ПРОГолошує

НЕЗАЛЕЖНІСТЬ УКРАЇНИ та створення самостійної української держави — УКРАЇНИ.

Територія України є неподільною і недоторкованою.
Відомі території України мають чинність виключно Конституція і закони України.
Цей акт набуває чинності в моменту його схвалення.

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

24 серпня 1991 року

«Чи підтверджуєте Ви Акт проголошення незалежності України?»

«ТАК, ПІДТВЕРДЖУЮ» «НІ, НЕ ПІДТВЕРДЖУЮ»

Залиште одну із вказаних відповідей, Вашу виберіть.
Бюлетень, в якому під час голосування виражені всі слова «Так, підтверджую» та «Ні, не підтверджую» або не виражене жодне слово, визнається недійсним.

1991: Авжеж, пару тижнів тому заповнювала його.

2021: Здається, я колись бачила його в інтернеті...

«Бюлетень для голосування на всеукраїнському референдумі 1 грудня 1991 року»

Д: І що ви відповіли?

1991: «Так, підтверджую».

Д: Чим ви керувалися?

1991: Надією. На новизну. На зміни. На краще життя для українців. Звучить не занадто пафосно?

Д: Достатньо, але емоції ніхто не забороняв. Цікаво, як ставилися до ідеї незалежності через 30 років?

2021: Я вважаю, що в 1991 році ми зробили правильний вибір.

Д: Ваші співвітчизники притримуються тієї ж думки?

2021: Переважна більшість — так. Підтримка незалежності України сьогодні знаходиться на доволі високому рівні, хоча в сучасних опитуваннях ніколи не досягає результатів.

Д: Цього вистачить. Дякую вам за відповіді, незабаром ви повернетесь додому.

1991: Невже вам вистачить відповідей лише двох людей?

Д: Повірте, ви далеко не перші й не останні респонденти. У 3021 році ніхто не скасовував статистичну вибірку...

2021: Зачекайте...

Д: Так?

2021: Ми обговорили минуле, теперішнє, а як же майбутнє? Чого нам очікувати? Яких помилок уникати?

1991: Чудова ідея! Розкажіть краще, чого і як ви досягли в 3021 році.

Д: Україна сьогодні стала центром світового розвитку. Політичні сили нарешті об'єднались. Політики діють згідно законів. Дедалі більше інвестицій вкладаються в науку, освіту та навчальний розвиток. Зникло питання корупції. Діє якісна податкова система. Сьогодні Україна є зразком впровадження природоохоронних технологій. Я ще багато могла б розповісти про мою Україну, але як я вже казала, після повернення додому ви забудете нашу розмову, тому в цьому немає сенсу.

2021: Тож куди нам рухатися?

Д: Тільки вперед... У майбутнє. Власне та світле майбутнє.

Викладач 1. (заключне слово)

Новітній історії України виповнилося 30 років. Це молодий вік, але ми маємо багатовіковий літопис, переданий з покоління до покоління. Українська жага до волі та незалежності пройшла скрізь віки і створила той фундамент, на якому ми міцно стоїмо. Кожен з нас отримав свободу, яка є нашою спадщиною та здобутком.

НЕЗАЛЕЖНІСТЬ – у нашій ДНК

Сьогодні ми в стані війни з небезпечним агресором. Однак, ми переконані в силі, мудрості українців. Сьогоднішні труднощі і виклики загартують нас, об'єднають, дозволять нашій державі стати сильною європейською країною та зайняти гідне місце у світовому співтоваристві.

***Дай, Боже, нам любити Україну понад усе
сьогодні – маючи,
щоб не довелося потім гірко любити
– втративши
В'ячеслав Чорновіл***

Домашнє завдання

Підготувати презентацію на обрану тему:

1. «Україна в системі міжнародних відносин 1991/2019»
2. «Президентські вибори 2019: особливості оцінки, результати (власне бачення)»